

Seat No. : _____

TH-101

B.A. Sem.-I

May-2013

Sanskrit (Core-102)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 70

સૂચના : (૧) તમે જે પ્રશ્ન લખો તે સ્પષ્ટપણે દર્શાવો.

Instructions : (1) Indicate clearly the option you attempt.

(૨) જમણી બાજુના અંક ગુણ સૂચવે છે.

(2) Figures to the right indicate full marks.

૧. (અ) કાલિદાસના જીવન વિશે નોંધ લખો.

૭

1. (A) Write a note about the life of Kalidāsa.

7

અથવા/OR

કાલિદાસના નાટકો વિશે નોંધ લખો.

Write a note about dramatic works of Kalidāsa.

(બ) કોઈ એક વિશે નોંધ લખો :

૪

(B) Write a note about any **one** of the following :

4

(૧) કુમારસમ્ભવમ્ ।

(૨) રઘુવંશમ્ ।

(ક) કોઈ એક વિશે નોંધ લખો :

૩

(C) Write a note about any **one** of the following :

3

(૧) મેઘદૂતમ્ ।

(૨) ઋતુસંહારમ્ ।

૨. (અ) ભૂર્જપત્ર પ્રસંગનું નાટ્યગત મહત્ત્વ સમજાવો.

૭

2. (A) Explain dramatic significance of ભૂર્જપત્રપ્રસંગ.

7

અથવા/OR

लक्ष्मी स्वयंवर प्रसंगं नाट्यगत महत्त्व समजावो.

Explain dramatic significance of लक्ष्मीस्वयंवरप्रसङ्गः ।

- (अ) कोर्ष अेक पूरुवपर सन्दर्भ आपी समजावो : ॡ
- (B) Explain any **one** of reference to the context : 4
- (१) दृढं खलु लग्ना दुर्मोचनीयेव मम प्रतिभाति ।
- (२) छिन्नहस्तो मत्स्ये पलायिते निर्विण्णो धीवरो भणति धर्मो मे भविष्यतीति ।
- (क) नीये आपेल श्लोकोभांथी कोर्ष अेकनुं भाषान्तर करो : 3
- (C) Translate any **one** of the following verses : 3
- (१) अस्याः सर्गविधौ प्रजापतिरभूच्चन्द्रो नु कान्तप्रभः ।
शृङ्गारैकरसः स्वयं नु मदनो मासो नु पुष्पाकरः
वेदाभ्यासजडः कथं नु विषयव्यावृत्तकौतूहलो
निर्मातुं प्रभवेन्मनोहरमिदं रूपं पुराणो मुनिः ॥
- (२) उत्कीर्णा इव वासयष्टिषु निशानिद्रालसा बर्हिणो
धूपैर्जालविनिः सृतैर्वलभयः संदिग्धपारावताः
आचारप्रयतः सपुष्यबलिषु स्थानेषु चार्चिष्मतीः
संध्यामङ्गलदीपिका विभजते शुद्धान्तवृद्धाजनः ॥
३. (अ) विक्रमोर्वशीयम् ने आधारे पुरुरवा अथवा उर्वशीनुं पात्रालेखन करो. 9
3. (A) Sketch the character of Pururava **OR** Urvashi based on विक्रमोर्वशीयम्. 7
- (अ) नीये आपेल विषयो पैकी कोर्ष अेक विशे टूकनोंध लपो : ॡ
- (B) Write a short note about any **one** of the following : 4
- (1) सङ्गमनीयमणिप्रसङ्गः ।
- (2) औशीनरीनुं पात्र
Character sketch of औशीनरी
- (क) नीये आपेल श्लोकोभांथी कोर्ष अेकनुं भाषान्तर करो : 3
- (C) Translate any **one** of the following verses : 3
- (१) सरसि नलिनीपत्रेणापि त्वमावृतविग्रहां
ननु सहचरीं दूरे मत्वा विरौषि समुत्सुकः ।
इति च भवतो जायास्नेहात्पृथक्स्थितिभीरूता
मचि च विधुरे भावः कान्ताप्रवृत्तिपराङ्गमुखः ॥

- (२) शमयति गजानन्यान्गन्धद्विपः कलभोऽपि सन्
भवति सुतरां वेदोदग्रं भुजङ्ग शिशोर्विषम् ।
भुवमधिपतिर्बालावस्थोऽप्यलं परिरक्षितुं
न खलु वयसा जात्यैवायं स्वकार्यं सहो भरः ॥

४. (अ) संस्कृत नाटकोनी उत्पत्ति विशे नोंध लभो. ७
4. (A) Write a note about origin of Sanskrit drama. 7

अथवा/OR

संस्कृत नाटकना मुप्य लक्षणे जशावो.

Give principal characteristics of Sanskrit drama.

- (ब) नीचे आपे ल विकल्पो पैकी कोई अेक विशे नोंध लभो : ४

- (B) Write a note about any **one** of the following : 4

(१) संस्कृत रुपकोनो विकास

(1) Development of Sanskrit Rupakas.

(२) दशरूपक अनुसार नायिकाना त्रश प्रकारो अने विकमोर्वशीयममां तेनुं निदर्शन.

(2) Heroines of Vikrmorvashiyam with regard to the types of Heroines in DaśRupaka.

- (क) नीचेना विकल्पो पैकी कोई अेक विशे नोंध लभो : 3

- (C) Write a note about any **one** of the following : 3

(१) दशरूपक अनुसार 'रस'नुं लक्षण.

(1) Characteristic of Rasa mention in DaśRupaka.

(२) दशरूपक अनुसार कथावस्तुना त्नेदो

(2) Types of plot mention in दशरूपक

५. नीचे आपे ल प्रश्नोना योग्य विकल्प पसंद करी जवाब लभो : १४

5. Answer the following question with appropriate option : 14

(१) राजा पुरुरवानी राणीनुं नाम जशावो.

(निपुणिका/औशीनरी)

(1) Name the Queen of King Pururava.

(२) विकमोर्वशीयममा कान्चुकीयनुं नाम जशावो.

(लातव्य/व्राभ्रव्य)

(2) Name the Kanchukiya of Vikrmorvashiyama.

(३) कुमार आयुषनो उछेर क्या ऋषिअे कर्षो छे ?

(अ्यवन/वसिष्ठ)

(3) Which Sage brings up Kumar Aayush ?

(Chyvan/Vasistha)

- (૪) નાટ્યવેદના પ્રવર્તક કોણ છે ? (બ્રહ્મા/ભરતમુનિ)
 (4) Who is the originator of Natyaveda ? (Brahma/Sage Bharat)
- (૫) નાટ્યશાસ્ત્રના રચયિતા કોણ છે ? (ભરતમુનિ/મહાદેવ)
 (5) Who has authored Natyaśāstra ? (Sage Bharat / Mahadeva)
- (૬) નાટ્યપ્રયોગ માટે નાટ્યગૃહનું નિર્માણ કોણે કર્યું ? (વિશ્વકર્મા/ઇન્દ્રઃ)
 (6) Who has build theatre for stage performance ? (Vishwakarma/Indra)
- (૭) સર્વપ્રથમ નાટક ક્યારે ભજવાયું ? (ઇન્દ્રધ્વજપર્વ/ઇન્દ્રાભિષેકપર્વ)
 (7) When was the first drama staged ? (Indradhvajparva/Indrabhishekhparva)
- (૮) ઉર્વશીની સખીનું નામ જણાવો. (ચિત્રલેખા/નિપુણિકા)
 (8) Name the friend of Urvashi. (Chitrlekha/Nipunika)
- (૯) કાલિદાસની કઈ કૃતિમાં શુંગવંશના રાજાઓનું કથાનક છે ? (માલવિકાગ્નિમિત્રમ્/વિક્રમોર્વશીયમ્)
 (9) In which work of Kalidasa's the plot of kings of Shrungvamsh is depicted ? (Malvikagnimitram / Vikrmorvaśhiyam)
- (૧૦) કાલિદાસની કઈ કૃતિનો આરંભ કશ્ચિત્ પદથી થાય છે ? (મેઘદૂતમ્/રઘુવંશમ્)
 (10) Which work of Kalidāsa is initiated with the term કશ્ચિત્ ? (Meghdootam / Raghuvamsham)
- (૧૧) ઉર્વશી કયા લોકમાંથી પૃથ્વી પર આવે છે ? (સ્વર્ગ / નર્ક)
 (11) From which Loka did Urvashi appeared on earth ? (Heaven / Hell)
- (૧૨) ગાલવ _____ નો શિષ્ય છે. (નારદમુનિ / ભરતમુનિ)
 (12) Galav is a disciple of _____. (Sage Narad/ Sage Bharat)
- (૧૩) નિપુણિકા કોણ છે ? (ઔશીનરીની દાસી / વિદ્યાધરકન્યા)
 (13) Who is Nipunika ? (Maid of Aushinari / વિદ્યાધરકન્યા)
- (૧૪) વિક્રમોર્વશીયમ્ નાટકનો મુખ્ય રસ કયો છે ? (શૃંગાર/કરુણ)
 (14) Which is the main sentiment in Vikrmorvaśhiyam ? (શૃંગાર:/કરુણઃ)